

совместно с их витаминизацией, препарата Нановулин в течение трех дней сразу после отъема поросят, и повторно на 0-2 день полового цикла обуславливает сокращение холостого периода на 1,1 дня. Способствует увеличению оплодотворяемости самок на 20 %. При этом наблюдается тенденция повышения многоплодия и великоплодия самок на 1,6 поросят и 15,4 % соответственно, а также уменьшает количество мертворожденных в 2,6 раза.

Ключевые слова: свиноматка, воспроизводительная способность, препарат, Нановулин, оплодотворяемость, поросята, многоплодие

SOWS REPRODUCTIVE ABILITY IMOROVEMENT BY FEEDING THEM WITH BIOLOGICALLY ACTIVE SUBSTANCES

V. Sheremet, V. Kaplunenko, O. Pilipchuk

The aim of the study is to develop a technological way of stimulating of sows reproductive ability based on the system of feeding them with biologically active substances of neurotropic and metabolic effect immediately after weaning or during artificial insemination period. Studies have shown, that feeding sows (during fortification period) with biologically active substance «Nanovulin» for three days immediately after weaning, and repeatedly at 0-2 of sexual cycle causes a reduction in the idle period by 1,1 days. Thereby, this increases fertility of females by 20 %. Thus one can observe an increase of prolificacy and a big fetus tendency by 1,6 piglets and 15,4 % respectively; the number of stillbirths reduces 2,6 times.

Key words: sow, reproductive ability, biologically active substances, Nanovulin, fertility, idle period, piglets, prolificacy

УДК 636.4.082.453.5

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІОТЕХНОЛОГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИН

**В. А. Яблонський, доктор біологічних наук, професор
О. В. Яблонська, доктор ветеринарних наук, професор
Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

**М. М. Желавський, доктор ветеринарних наук, професор
Подільський державний аграрно-технічний університет
yablonska.oksana@gmail.com**

Висвітлені питання ролі відтворення тварин у збереженні їх популяції та виробництві продуктів тваринництва, аизначени критерії її оцінки в умовах застосування новітніх технологій. Приділена увага участі кафедри ветеринарного акушерства Подільського державного аграрно-технічного університету в діяльності Міжнародної асоціації з

імунології репродукції людини та тварин і проектах міжнародного наукового співробітництва.

Ключові слова: *відтворення тварин, імунологія репродукції, штучне осіменіння, мастити, неплодність тварин*

Відтворення живих істот, як відомо, є їх нормальною фізіологічною функцією, завдяки якій підтримується життя на Землі [6]. Вітчизняні вчені-розробники цієї проблеми внесли значний вклад у вивчення фізіології процесу та розробку його біотехнології, що знайшло застосування в практиці світового тваринництва, запропонували чіткі параметри оцінки відтворної здатності тварин, класифікації статевого циклу, родів, маститів, неплодності і відповідно до цього розробили рекомендації, щодо профілактики усіх прийнятих в акушерстві видів патології відтворення тварин [1]. Україна нині впевнено реалізує свої плани щодо членства в ЄС, проте, вже попередній аналіз виявив значні відмінності між країнами в критеріях оцінки відтворної здатності тварин, що ускладнює вироблення єдиних підходів, щодо етіології, патогенезу, лікування та профілактики тих чи інших захворювань. Також існує проблема нових підходів до міжнародного наукового співробітництва та закордонного стажування студентів та викладачів.

Мета досліджень – вивчення питання гармонізації концепції розвитку біотехнології відтворення тварин в Україні в межах європейської наукової спільноти.

Матеріал і методика досліджень. Нагромаджена в європейських закладах освіти інформація та досвід, стажування студентів та викладачів у провідних ВУЗах Європи та Америки стали основою для проведення досліджень.

Результати досліджень. На початку 80-х років минулого сторіччя кафедра фізіології та ветеринарного акушерства Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту започаткувала наукове співробітництво в галузі імунології з Міжнародною асоціацією імунології та Міжнародною асоціацією імунології репродукції людини і тварин і була залучена до досліджень, що координувалися цими установами (Інститут імунології ім. Пастера в Парижі та Інститут фізіології та імунології відтворення тварин Болгарської АН). При Кам'янець-Подільській кафедрі ветеринарного акушерства була створена проблемна лабораторія з імунології відтворення тварин (друга у Радянському Союзі). Тут було підготовлено близько двадцяти дисертацій цього наукового профілю [4, 5].

Україна ввійшла у XXI столітті в зону Європейської освіти та науки. Навчальні заклади і наукові установи України розвивають взаємовигідні міжнародні контакти. Новою формою таких зв'язків стали навчання студентів за кордоном і закордонні стажування. Найтісніші контакти нині налагоджено нами з науковими інститутами Польщі, де закордонне стажування викладачів набрало нових обрисів. Якщо в попередні роки це носило форму звичайного обміну досвідом (наприклад, з Краківським та Ольштинським університетами, куди було запрошено для читання лекцій проф. В. Яблонського, то нині в. о. професора М. Желавський під час стажування у Вроцлавському природничому університеті мав нагоду особис-

то проводити ультразвукове дослідження вагітності тварин із використанням доплер-датчиків, проводити трансплантацію ембріонів великої рогатої худоби, вивчення морфогенезу та патології органів розмноження тварин із використанням сучасних методів дослідження (полімеразної ланцюгової реакції, проточної цитометрії, цитохімії та імунології). Нині мова йде про подальше поглиблення такого співробітництва, про спільне виконання наукової тематики з ветеринарним факультетом Краківського рільничого університету. Польських колег зацікавили, зокрема, наші останні дослідження з імунології молочної залози, в тому числі за клінічних та субклінічних маститів визначення ролі апоптозу в імунних реакціях [2].

На жаль, ефективність наукової роботи, в тому числі закордонного стажування, нині лімітована з економічних міркувань. Економічна складова не лише обмежує застосування нових методів та технологій, а й ускладнює збереження отриманих надбань. Так, метод штучного осіменіння тварин, що за своєю ефективністю не має подібних розроблений у нашій країні і перенесений в практику світового тваринництва і, нині в багатьох дрібнотоварних господарствах витісняється природним паруванням корів та телиць з плідниками невідомого походження. Це завдає значних збитків племінній роботі зокрема і галузі в цілому. Цими ж причинами ми можемо пояснити відсутність прогресу в запровадженні у вітчизняне тваринництво належно відпрацьованого методу трансплантації ембріонів.

XX століття ознаменувалося появою нових технологій тваринництва, що зобов'язує нас виробити своє бачення стосовно доцільності застосування їх в умовах різних форм організації галузі.

Висновки

1. В червні 2014 р. відділення ветеринарної медицини НААН затвердило розроблену кафедрами акушерства України Концепцію розвитку біотехнології відтворення тварин на період до 2020 року. Тому потрібно внести відповідні корективи в плани викладання дисципліни та в тематику наукової роботи [2, 7, 8].

2. Необхідно розробити:

а) параметри відтворної здатності для тварин з різним рівнем продуктивності в умовах застосування різних технологій виробництва продукції тваринництва;

б) уточнити поняття «неплідність» та «яловість» для нових умов ведення організації виробництва;

в) з'ясувати особливості відтворної функції та імунобіологічної реактивності організму корів з різною молочною продуктивністю;

г) дослідити зв'язок між патологією молочної залози корів, рівнем їх системного та локального імунітету і молочною продуктивністю;

д) виходячи із наявного стану тваринництва, внести відповідні корективи як у програми підготовки фахівців, так і в плани наукової роботи кафедр і лабораторій;

е) розробити нові принципи та схеми лікування корів, хворих субклінічним та клінічним маститом у період лактації та запуску;

є) вимагає поглибленого аналізу рівень економічної ефективності синхронізації тички та охоти при осіменінні корів та телиць, а також результатів багаторазового використання корів-донорів ембріонів. Стосовно ж самої ембріотрансплантації, то її слід окремо оцінювати в науковому плані і у плані виробничого застосуванні.

Список літератури

1. Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології: підручник / В. А. Яблонський, С. П. Хомин, Г. М. Калиновський та ін. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 589 с.
2. Яблонський В. А., Желавський М. М. Дослідження апоптозу клітин імунної системи корів у період лактації [Електронний ресурс] / В. А. Яблонський, М. М. Желавський. – Режим доступу: www.btsau.kiev.ua/ua/edition.php?id=18.
3. Концепція розвитку біотехнології відтворення тварин на 2014–2020 роки / В. А. Яблонський, В. Й. Любецький, В. П. Кошевой та ін. // Ветеринарна медицина України. – 2014. – № 6. – С. 5–6.
4. Рекомендації з діагностики, лікування та профілактики маститу у тварин / В. А. Яблонський, В. Й. Любецький, А. В. Березовський та ін. – К.: Ветінформ, 2007. – 32 с.
5. Яблонський В. А., Боднар О. О., Желавський М. М. Щодо методики імунологічних обстежень тварин [Електронний ресурс] / В. А. Яблонський, О. О. Боднар, М. М. Желавський. – Режим доступу: www.inenbiol.com/bt/2006/4/1.pdf.
6. Яблонський В. А. Біотехнологія відтворення тварин / В. А. Яблонський – К.: Аристей, 2004. – 295 с.
7. Яблонський В. А. Проблема відтворення тварин у нових умовах (Ч. 1) / В. А. Яблонський // Ветеринарна медицина України. – 2014. – № 4. – С. 17–21.
8. Яблонський В. А. Проблема відтворення тварин у нових умовах (Ч. 2) / В. А. Яблонський // Ветеринарна медицина України. – 2014. – № 5. – С. 24–27.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ БИОТЕХНОЛОГИИ ВОСПРОИЗВОДСТВА ЖИВОТНЫХ

В. А. Яблонский, О. В. Яблонская, Н. Н. Желавский

Изложены вопросы роли воспроизводства животных в сохранении их популяции и производстве продуктов животноводства, определены критерии ее оценки в условиях применения новейших технологий. Обращено внимание на участие кафедры ветеринарного акушерства Подольского государственного аграрно-технического университета в деятельности Международной ассоциации иммунологии, Ассоциации по иммунологии репродукции человека и животных и проектах международного научного сотрудничества на перспективу.

Животноводство западных стран базируется на других критериях оценки воспроизводительной способности животных, что создает некоторые сложности в понимании физиологических процессов и интерпретации их патологических отклонений.

Ключевые слова: *воспроизводство животных, иммунология репродукции, искусственное осеменение, бесплодие животных*

CURRENT PROBLEMS OF ANIMAL REPRODUCTION BIOTECHNOLOGY

V. Yablonsky, O. Yablonska, N. Zhelavskyy

Presented issues about the role of animal reproduction in maintaining their populations and livestock production, criteria for its evaluation in the conditions of application of the newest technologies, the participation of the department of veterinary obstetrics of Podolsky State Agricultural and Technical University in the activities of the International Association of Immunology, Association for the immunology of reproduction of humans and animals and projects of international scientific cooperation in the future.

Livestock breeding of western countries based on the other criteria for evaluation the reproductive capacity of the animals, which creates some difficulties in the understanding of physiological processes and interpretation of pathological changes.

Key words: *animal reproduction, immunology of reproduction, artificial insemination, mastitis, animal infertility*

УДК 619:614.31:632.95:637.5'65.033

ЗМІНИ ЖИВОЇ МАСИ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ДОЗИ НАДХОДЖЕННЯ ГАММА-ГХЦГ

О. М. Якубчак, доктор ветеринарних наук, професор
П. П. Почтаренко, кандидат ветеринарних наук, здобувач*
Т. В. Таран, кандидат ветеринарних наук, доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
ttaran@ukr.net

Доведено, що надходження до організму курчат-бройлерів пестициду гамма-ГХЦГ навіть у не великих дозах вже з перших днів прийому корму негативно впливає на засвоюваність поживних речовин та обмінні процеси.

Встановлено поступове зниження середньодобового приросту та загальної живої маси курчат-бройлерів, що прямопропорційно залежить від дози пестициду. Застосування гамма-ГХЦГ у дозах 0,1 та 0,3 мг/кг комбікорму курчатам-бройлерам призводить до певних закономірностей щодо інтенсивності зниження живої маси. У разі надходження пестициду в дозі 0,1 мг/кг зниження приросту живої маси відбувається менш інтенсивно.

Ключові слова: *курчата-бройлери, пестициди, гамма-ГХЦГ, маса тіла*

* Науковий керівник – доктор ветеринарних наук, професор О. М. Якубчак

© О. М. Якубчак, П. П. Почтаренко, Т. В. Таран, 2015